

ki stojé povsod na najlepših krajih in so gotovo nemčurska gujezda in znamenja, da národ tú ni še prost, ampak odvisen — če ne od grajščakov, gotovo pa od njihovih oskrbnikov, ki so, kakor gospodje, malokrat kaj družega nego nemčurji.

Zeló spotén, ker ob poti počivati ni moja navada, dospem ob enajstih do vasi Mirna peč, ki stojí v nekakem kotlu, obdana z rodovitnimi njivami. Hrepenelo mi je že srce, videti vrlega moža in starega prijatelja gospoda župnika, s katerim sva že v prejšnjih letih marsikatero rekla. Najdem ga še trdnega kot hrast, zdravega kot ribo, pa šaljivega kakor godca. Pri obedu zopet živahen razgovor — ne za državnega pravdnika — in zato sem zopet prelomil program svoje „marsch-route“ in ostal tu čez noč. Zvečer me povabi gospod župan k godovanju. Krog mize smo bili sami svoji med svojimi, zato zabava živahna do pozne noči.

Drugo jutro vzamem slovó od novih in starih prijateljev. Gospod župnik in njegov gospod kaplan me spremita še kos pota, po slovesu pa jo maham sam dalje proti Trebnju.

Dobro razgret in vtrujen dospem okoli poldne do Trebnjega. Vse se mi je po cesti nekako lenó videlo. Še celó pes, ki je ležal sredi ceste v prahu, se umakne še le, ko mu — gledaje v stran mikaven napis na vratih štacune „cuker in kofe“ — nevidoma na rep stopim; ali to osebno razžaljenje ga ne spravi v jezo, marveč umakne se in se vleže pod klop pred hišo, češ, tukaj vsaj ne bom nikomur na poti. „Ta pes je gotovo na Slovenskem na svet prišel“ — si mislim, kajti tujec si ne dá pri nas tako na rep stopati. Na hiši vstric pošte zagledam nad vrati viseče oblanje — veselo znamenje, da se tu dobi pivo, meni najprijetnejša pijača za žejo. Stopim tedaj v sobo, si naročim pol litra piva, vzamem papir in svinčnik iz torbice ter jamem pisati par pisem v Ljubljano. „Bodo tudi kosilo zašafali?“ — me nagovori kletarica in jaz, ravno v prvem stavku, odgovorim bolj v raztrešenosti, kakor prave volje: „tudi“. Pri isti mizi je obedovalo še nekaj gospóških ljudi, ki so slabo slovenski, še slabše pa nemški govorili. Po pogovoru njihovem sklepati niso mogli biti posebni učenjaki, čeravno je eden izmed njih ponosno položil c. kr. kapico pred-se, pozneje pa celó na glavo posadil. — Pred odhodom se oglasim v dekaniji, kjer živé mi prijatelji. In tega nisem obžaloval, kajti ne le, da sem bil prijazno sprejet, bil je gospod kaplan še tako prijazen, da me je spremil do Mirne in sicer po krajši in prijetniši poti čez travnike, njive in log.

Na Mirni najdeva zopet prijetno družbo. Vse mi je bilo jako všeč, le cerkev in župnijska hiša ne, ker oboje je v takem stanu, da zanikernost faranov glasno v nebó upije. Zopet bi bil jel zabavljati, kakor v Novem mestu, al bližala se je noč, in ker tu me ni mikalo prenočiti, napotim se v Rakovnik, kamor dospem še pred nočjo. Nisem se mogel odreči veselju, da ne bi bil oglasil se v grajščini velečenjenega našega grofa Barbota. Ni mi treba povdarjati, da sem bil zopet prijazno sprejet in da mi je večer le prenašlo preteklo. Drugi dan si ogledam v družbi ljubeznivega gospoda grofa najprej njegovo lepo in umno obdelano posestvo krog grada, potem pa tudi notranje krasne prostore. Na višavi nad gradom je jako krasen razgled; posebno lepo se vidi bližnji Št. Rupert s ponosno cerkvijo, katere pa nisem imel prilike od znotraj ogledati. V cerkvici na Veseli gori sem videl dve umetni podobi, kakoršne se navadno po manjših cerkvah na kmetih le redko katerikrat vidijo. V gozdiču nad gradom, kjer mora zlasti poleti biti prijetno hladišče, mi gospod grof pokaže več Rimskih gomil; nekatere so že načete, našli so v njih Rimske urne ali

vrče, v katerih je bil pepel. Še marsikaj lepega in mikavnega sem videl tu, pa da bi vse popisal, za to manjka tu prostora.

Tako mi je prenašlo preteklo dopoldne. Po obedu se zahvalim za preprijazni sprejem in se poslovim od preblage grofove rodovine; vkljub mojemu oporekanju me vendar potegneta grajska konja do Mokronoga, kjer sem mislil le toliko se muditi, da oddam na pošti nekaj pisem. Pred poštnim poslopjem se voz vstavi in jaz stopim v hišo, tik za mano pa dva žandarja z nasajenim bodalom.

„Kaj vraga! veljá to meni?“ se vprašam, a vest mi nobenega pregreška ne očita, zaradi katerega bi zaslužil tako spremstvo. Sedem tedaj mirno za mizo in pišem par listnic ter dokončam v Trebnjem začeto pismo. Varuha pravice stopita meni nasproti, me nekoliko časa radovedno gledata, potem pa — si naročita pol litra vina; najbrže se jima jaz nisem zdel nikomur podoben. Oddavši pošti, kar sem pisal, se spravim zopet na noge. Vroče je, solnce se upira ravno v klanec, po katerem drži cesta proti Škocijanu, zato dospem na vrh ves poten in malo postojim, da se oddahnem in si obrišem pot. V tem pride mi nasproti kmetič, ki me pozdravi in vpraša, kam da sem namenjen.

„V Škocijan“ — odgovorim — „saj do noči še lahko tje pridem, ne?“

„A, vejo kaj“ — pa se smehlja kmetič — „naj ne zamerijo, al oni do noči ne bodo prišli do Škocijana.“

„Tedaj bom ostal kje bliže čez noč, ker po neznanih krajih ponoči ne hodim rad.“

„Če bojo le kje imeli. Al med potom ni takih oštarij, da bi prenočili. — Ali se jim tako mudi?“

„Ne mudi se mi ravno ne!“

„Vejo kaj“ — reče mož v Dolenskem narečji — „tako naj pa rajše gredó nazaj v Mokronog in tam prenočé; saj bo jutri lep dan in bodo prav lahko prišli v Škocijan.“

Po kratkem premisleku ubogam svét prijaznega kmeta, se zasučem in maham po klancu dol v Mokronog nazaj.

Kaj sem doživel dalje, povem častitim bralcem v novem letu. (Dal. prih.)

Mnogovrstne novice.

* *Zrele rdeče jagode so pretekli teden dobili v Bocu na Tirolskem — pač znamenje nenavadne letošnje zime.*

* *Koliko je na zemlji ljudi? — Po najnovejši statistični knjigi Behma in Wagnerja šteje se vsega ljudstva skupaj 1 milijarda 423 milijonov in 917.000 ljudi, ki bivajo na 51 milijon. in 340.000 štirjaških miljah, po takem stanuje na 1 štirjaški milji okoli 28 ljudi. V Evropi pride na vsako štirjaško miljo 82 osob. Ljudstva je v Evropi 309 milijon. in 178.300, v Aziji 824 milijonov in 548.500, v Afriki 199 milijonov in 921.600, v Avstraliji in Polineziji 4 milijone 748.600 in v Ameriki 85 milijon. in 519.800. Med Evropskimi zemljami šteje Rusija največ prebivalcev, namreč 71 milijonov 730.980 ljudi, za njo pride Nemčija z 42 milijoni 723.242, Avstrija z Ogersko s 37 milijoni in 700.000, Francoska s 36 milijoni 102.921, in Angleska s 33 milijoni 450.000.*

* *Stanje Avstrijskega vojnega brodovja (vojnih ladij). Po najnovejšem izkazu ima Avstrija 11 oklepnikov (ladij z železom okovanih), 10 velikih ladij na sveder, 10 manjih na sveder, 8 parobrodov na kola, 5 ladij od-*

ločenih za posebne namene, 23 tendarskih ladij in 2 Donavska monitora.

* *Dolg na kmetiji z 1 goldinarjem!* — *To se je tako-le godilo:* pred nekaterimi dnevi je bila pri c. k. okrožni sodnji v Reichenbergu na Českem eksekutivna dražba nekega posestva, ki je bilo sodnijsko cenjeno na 51.525 gold. Na tem posestvu bil je dolg z 10.000 vknjižen. Pri tretji eksekutivni dražbi pa je bil ta dolg z 1 gold. poplačan. Res, lepi časi!

Politične stvari.

Ozir na razprave o državnem proračunu v Dunajski zbornici poslancev.

Celih 14 dni trajal je proračunski boj; hude bombe so iz lastnega tabora letale na ministerstvo in prečudni konec vsega ravsa in kavsa bil je ta, da je bil proračun državnih dohodkov in stroškov za leto 1877. sprejet ravno tako, kakor da bi izviral od ministerstva milega vsej zbornici.

Priprost bralec našega lista, ki pa, ker mož veliko davka plačuje, se zanima za politiko domačo in vnanjo, nam je kratko pa dobro kritiziral kričanje ustavoverske stranke rekoč: „koliko prazne slame so zmlatili ti gospodje na Dunaji, in koliko bôba zmetali v steno!“

In v tem smislu sodijo proračunsko debato tudi vsi neodvisni in pošteni časniki.

Poglejmo, kaj „Reform“ piše o tej debati.

Vtisek, ki ga je razprava v zbornici poslancev naredila po svetu, nikakor ni prijeten. Domá v Avstriji je pač mnogo taci, ki se veselijo, da je ministerstvo o tej razpravi krvavi pot potilo od lastnih prijateljev, al oni dostavljajo: kaj nam koristijo taki junaki poslanci, ki sami ne znajo nič boljšega stvariti! Zunaj Avstrije pa si sovražniki njeni zadovoljni roké manejo in pravijo: gledite, kako Avstrijanci sami grob kopljejo Avstriji! — Gospodajoča stranka pa, ki je svoje ministre hotela le uničiti, a ne usmrtiti, pa je preslepa, da bi videla, koliko škode je z „mlačvo prazne slame“ učinila državi sami.

Dovolitev proračuna ni še zaupnica vladi; če ga ministerstvu nasprotna stranka dovoli, more to le za znamenje veljati, da ima do države Avstrije še zaupanje. In v tem smislu se more soditi pritrjenje državopravne stranke. Treba je tû ločiti zmagovalce dvojne vrste: so zmagovalci taki, ki si domišljujejo, da so zmagali, pa so le premagani bili, — in drugi so zmagovalci taki, ki še ne obhajajo zmage in so na videz zmagani, v resnici pa so zmagali. Na parlamentarnem bojišči vidijo se tudi mrtvi, in med temi je mnogo taci, ki mislijo, da so prav živi.

Vitez Schönerer, mož ustavaške stranke, je rekel: „Vsak državni zbor ima vladu tako, kakoršno zasluži.“ Mi pa — piše „Reform“ — drznemo si postaviti: „vsaka vlada ima tak državni zbor, kakoršnega zasluži, če je vlada vzeta iz večinske stranke.“

„Politik“ v mnogih člankih isto tako obsoja ustavoverno stranko, ki je svetu parlament pokazala, da mu ga ni para nikjer.

Čitajmo še, kaj Zagrebški „Obzor“ piše o glasoviti 14dnevni proračunski razpravi tako-le:

Dunajska zbornica poslancev končala je debato o proračunu ter se razšla za božične praznike. Morebiti bode podučno, ako se malo ozremo na to debato.

Pri debati vladala je nespornost, da ne rečemo razdor, med zbora večino in vladu. Vzroki tega razdora izvirajo še od enega časa, ko je sedanje

Dunajsko ministerstvo prevzelo vladino krmilo. Matadori ustavoverne stranke, bivši ministri, ljudje, ki Bog vedi kaj mislijo da znajo, obžalovali so nesposobnost vladine glave — kneza Auersperga in sovražijo birokrata Lasserja še od Schmerlingovega časa. Sprejeli so to ministrstvo samo zato, ker je spodrinilo grofa Hohenwarta in ker je kazalo, se ne bode dregalo v ustavo.

Toraj do te vlade stranka ni imela ne spoštovanja, ne ljubezni, in ne prepričanja, da je popolnoma zlozna s stranko. Delovanje vlade ni zveksalo spoštovanja, ni pomnožilo ljubezni. Vlada, razen direktnih volitev v državni zbor ni mogla z ničem izpolniti želj te stranke. Na postavodajnem polju se ravno oni nameni niso izpolnovali, katere je stranka najbolj bila želela. Na polju financijelnem in narodno-gospodarskem se je vse obrnilo na slabše. Z Galicijo, Tirolom in Dalmacijo vlada ni smela tako gospodariti, kakor je hotela stranka. Večkrat se je pripetilo, da so federalni zastopniki morali in mogli braniti vladu proti njegovi lastni stranki.

Tleči ogenj švignil je v plamen, ko je knez Auersperg branil grofa Andrassy-a proti turkofilom državnega zbora in ko se je izvedelo za malomarnost vlade za Ogerske zahteve o banki.

Vsa ta nezadovoljnost združila se je in nakupčila v debati proračunovi. Skene je že mislil, da je treba le samo suniti, pa se bode vlada zrušila. Tako so prejšnji privrženci vladini metali na-njo divji ogenj. Branila se je, kakor je vedela in znala, in nobeden njenih nekdanjih prijateljev ni jej prihitel na pomoč.

A kaj se je zgodilo, ko je na koncu razprave o proračunu prišla beseda na to, ima se li proračun tej vladi potrditi, — vladi, o kateri je vsa razprava dokazala, da nima privržencev?

Zbornica poslancev je privolila proračun!

Zakaj? Zato, ker so zastopniki mižali o sto in sto napakah in jim lastna slabota ukazuje: „ali držati to ministerstvo, ali pa dobiti drugo, katero nam bode čisto protivno.“

Kdor umeje pretehtovati okolnosti v Evropi, v katerih se v obče nahajajo vlade, bode povsod zapazil taka znamenja. Je li to slabost? Ali so v resnici vsi oni ljudje oslabei popolnem, ki so nekda mislili in govorili, da bi mogli na svojih glavah vzdržati rušeče se nebo?

Ali je morebiti rušeče se nebo vendar trši od ljudskih glav?

Vse ima svoj čas: junaštvo in pridno delo trudoljubivih kmetov. A napredek je gotov le tam, kodar se umeje porabiti vselej pravi čas.

Premišljevanje ob koncu leta.

Pri nekaterih narodih je bila in je še navada, najemati ljudi, da za mrličem plakajo in glasno oznanjujejo dobre lastnosti njegove, ki so tedaj plačani za to, da žalujejo.

Škoda, da pri nas ni taka navada, kajti pojemajoče leto 1876. bi pač potrebovalo takih žalovalcev, vsaj pri nas, ker jaz ne vem skoro za nikoga, ki bo žaloval za mrličem, in tako bo enoletni stari zginil iz sveta neobžalovan, neobjekovan, ne solze ne bo za njim. Nasprotno! Marsikdo si bo olajšal prsi z zdihljem: „hvala Bogu, da je to leto pri kráji.“

Med takimi, ki za starim letom ne bodo žalovali, se predrznem biti jaz v prvi vrsti. Z dobrim vzrokom. Letina je bila za nas slaba na žitnem in političnem polju. Na jugu so zemljo gnojili obilno s Turško in krščansko krvijo, skonca je kazalo, da bo žetev dobra, a črni oblaki Evropske diplomacije in Slovanom so-